

Vergaderjaar 1985–1986

19372

Wijziging van de Waarborgwet 1950 (Waarborgwet 1986)

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 14 juli 1986

De vaste Commissie voor Financiën¹ belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de eer thans als volgt eindverslag uit te brengen.

1. De memorie van antwoord had de leden van de P.v.d.A.-fractie er geenszins van overtuigd, dat de continuïteit van de waarborg voldoende verzekerd is. Deze leden brachten in herinnering, dat de wetswijziging beoogd:

- 1) mogelijkheden te scheppen de waarborg (functioneel) te decentraliseren;
- 2) wijziging van een aantal bepalingen inzake het proces van de waarborging

Ten aanzien van het eerste punt merkten zij op, dat de bedoelde mogelijkheid geen garantie of zekerheid biedt. De stukken maken weliswaar gewag van een toenemende overeenstemming met één gegadigde, doch zekerheid daarvoor wordt niet geboden, en kan ook alleen maar geboden worden als de voorwaarden waaronder de waarborg zal worden «uitbested» volledig bekend zijn. Er van uitgaande dat slechts één gegadigde, de Federatie Goud en Zilver (FGZ), in aanmerking komt, zou de overheid zich een slecht onderhandelaar betonen als eerst wetgeving tot stand zou komen die de privatisering dwingend voorschrijft en daarna de overheid – met de rug tegen de muur – onderhandelingen zou moeten afronden.

Deze leden vroegen de regering dan ook de overeenkomsten thans verder af te sluiten, opdat deze in de parlementaire behandeling kunnen worden betrokken. Uiteraard kan dat slechts onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring. Zij vroegen de regering derhalve de eerder gevraagde stukken over te leggen. Behalve de statuten van de op te richten rechtspersoon spelen ook het ontwerp aanwijzingsbesluit een rol alsmede de mogelijke correspondentie en/of overeenkomsten vooral inzake de overgang van de wettelijke en andere uitvoerende taken. Naar hun mening dienen bij de discussie over het wetsvoorstel deze zaken mede betrokken te worden. Concrete helderheid in alle aspecten is derhalve gewenst, niet in het minst ten behoeve van het nu en in de toekomst betrokken personeel.

¹ Samenstelling:

leden: Joekes (VVD), Van der Hek (PvdA), Kombrink (PvdA), Rienks (PvdA), Engwirda (D66), Wöltgens (PvdA), Gerritse (CDA), Van Dijk (CDA), Van Iersel (CDA), Schutte (GPV), Pronk (PvdA), Herfkens (PvdA), Schartman (CDA), Van Rey (VVD), Hummel (PvdA), De Grave (VVD), Linschoten (VVD), Deetman (CDA), Vermeend (PvdA), De Graaf (CDA), Vreugdenhil (CDA), Vriens-Auerbach (CDA) en Wolffensperger (D66).
Plv. leden: Voorhoeve (VVD), Melkert (PvdA), Ter Veld (PvdA), De Visser (PvdA), Nypels (D66), Van Es (PSP), Ruding (CDA), Lansink (CDA), Van Dis (SGP), Leerling (RPF), Verspaget (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Mateman (CDA), Hermans (VVD), Stemerink (PvdA), De Beer (VVD), Beckers-de Bruijn (PPR), Van de Camp (CDA), Zijlstra (PvdA), Hennekam (CDA), Van Amelsvoort (CDA) en Wolters (CDA).

Wat betreft het tweede door hem onderscheiden oogmerk van dit wetsvoorstel, de wijziging van enige bepalingen inzake het proces van de waarborging, vroegen deze leden zich af of het functioneel decentraliseren van deze overheidstaak en het tegelijk daarmee veranderen van wettelijke bepalingen, zoals bijvoorbeeld het introduceren van het 800 gehalte, niet een handicap vormt voor de beoogde overgang van het personeel naar een private-instelling, die de aanloopmoeilijkheden belangrijk vergroot? Welke garanties worden terzake aan de betrokkenen gevraagd dan wel aangeboden, zo vroegen deze leden.

2. De leden van de C.D.A.-fractie toonden zich teleurgesteld over de wijziging van opvatting over de samenstelling van de Raad van Commissarissen. Met de bewindslieden waren deze leden het eens, dat de onafhankelijkheid van de te vormen waarborginstelling van grote betekenis is voor de bescherming van consumentenbelangen en de handhaving van ordelijk economisch verkeer. Zij vroegen zich dan ook af waarom een zeer nuttig instrument ter garantie van de onafhankelijkheid van de waarborginstelling, de gereserveerde commissarisplaatsen voor consumentenvertegenwoordigers en overheid, terzijde is geschoven. Is het immers niet zo, dat de machtspositie van de FGZ zeer groot is, doordat de FGZ enig aandeelhouder is en de waarborginstelling een – tijdelijke – feitelijke monopolie heeft? Is het daarom niet noodzakelijk een zeker tegenwicht te creëren in de vorm van invloed in de Raad van Commissarissen? De door de bewindslieden voorgestelde Raad van Advies leek deze leden een minder sterk instrument ter handhaving van de onafhankelijkheid van de waarborginstelling.

Deze leden zouden wat meer informatie willen hebben over de voorgestelde Raad van Advies en vroegen of deze raad een voldoende tegenwicht zal vormen voor de machtspositie van de FGZ.

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden, dat blijkens de memorie van antwoord in de Raad van Commissarissen geen personen zitting zullen kunnen nemen, die rechtstreeks betrokken zijn bij de leiding van de eigen onderneming, die goederen ter keuring aan de vennootschap dient aan te bieden. Deze leden vroegen allereerst of het hier geformuleerde standpunt zal worden vastgelegd met gegadigde. Zij vroegen ook of dit standpunt –als voorbeeld– zich niet dient uit te strekken tot de financiële betrokkenheid bij een of meer ondernemingen in de branche. Welke grenzen moeten daar gehanteerd worden in de ogen van de regering?

3. De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of inmiddels vast staat, dat geen enkele werknemer bij de Waarborg in de toekomst wenst over te gaan naar de nieuwe rechtspersoon. Is het ook waar, dat onvoldoende vertrouwen in de toekomst daarvoor een reden is? Staat in dit verband vast dat een detachering van betrokkenen gedurende één jaar de afdoende zekerheid biedt dat alle «know-how» voldoende wordt overgedragen? Kan dit worden aangetoond voor de relevante taken? Is het niet tevens zo, dat het onvoldoende kunnen bieden van perspectief aan toekomstig personeel nog afhankelijk is van het onvoldoende inhoud geven aan de nieuwe rechtspersoon? Voor de goede orde merkten deze leden hierbij nog op, dat hun opmerking in het voorlopig verslag over toezeggingen waaraan op blz. 4 van de memorie van antwoord wordt gerefereerd betrekking had op het personeel.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen wat de extra kosten van de voorgenomen privatisering voor het ministerie van Financiën zullen zijn, nu het gehele personeel van de Dienst van de Waarborg te kennen heeft gegeven te kiezen voor een functie binnen de belastingdienst. Hoe moet dit gezien worden in het licht van de 2%-operatie? Is in dezen het doel van de privatisering – zekere afslanking van het overheidsapparaat – niet

voorbijgeschoten? Het «blijven» van het gehele personeel leidt niet tot het gewenste formatieve voordeel. Daarbij komt dat de kennis omtrent de wettelijke keuringen na afloop van de periode 12 maanden wel eens onvoldoende zou kunnen zijn.

In de memorie van antwoord wordt gesteld dat naar het oordeel van de regering en de FGZ de termijn van één jaar voldoende is om de bij de Dienst van de Waarborg bestaande kennis in voldoende mate over te brengen naar de nieuwe instelling.

Ook de hier aan het woord zijnde leden zouden deze stelling graag nader toegelicht zien.

4. De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of uit het gestelde inzake het vervallen van de belastingheffing op edelmetalen voorwerpen in 1953 moet worden afgeleid, dat een mogelijk onder ogen zien van belastingheffing in de toekomst uitgesloten is. De regering stelt, dat aangenomen wordt, dat de omvang van steekproeven in de toekomst ook moeilijk te regelen zal zijn. Deze leden vroegen welke garanties terzake gevraagd dan wel aangeboden worden, gegeven de omstandigheid dat de consumentenorganisaties één en andermaal hun bezorgdheid terzake hebben geuit.

Deze leden herhaalden in dezen hun eerdere zienswijze, dat de regering beoogt de wettelijke dekmantel van consumentenbescherming te blijven handhaven, terwijl niet vaststaat hoe dat effectief wordt gerealiseerd. Het gehele betoog inzake de kwaliteitscontrole overziende is het pleidooi van de regering veeleer, dat de gehele kwaliteitscontrole en consumentenbescherming kan worden overgelaten aan de betrokkenen. De vraag dient dan centraal te staan waarom wetgeving überhaupt gehandhaafd moet worden terzake van de waarborg. Zij vroegen de regering ook vanuit die gezichtshoek het voorstel nog eens te bezien, vooral ook omdat Nederland nu geen partij is bij de conventie van Wenen.

Wat de opmerkingen over de optimale maatschappelijke doelmatigheid betreft, merkten de leden van de C.D.A.-fractie op, dat het zeer wel verdedigbaar is dat de consument betaalt voor de zekerheid dat het gekochte voorwerp inderdaad van edelmetaal is. Het kwam deze leden ongewenst voor de belastingbetaler te laten betalen voor een specifieke groep consumenten van luxe artikelen.

5. De leden van de P.v.d.A.-fractie memoreerden de toezegging van de Minister van Financiën met betrekking tot de relaties met overheidsdiensten zoals de douane en de FIOD, dat de rol van de Dienst bij de fraudebestrijding niet moet worden aangetast. Uit de beantwoording blijkt, dat een inlichtingenplicht blijft bestaan, zoals die wettelijk algemeen bestaat.

Thans bestaat ook een actieve informatieverstrekking bij de Waarborg naar die instanties. Zal die actieve informatieverstrekking ook in de toekomst onveranderd plaatsvinden? Hoe zal deze verplichting dan worden vastgelegd? Deze leden vroegen nader of een en ander geen taakverzwaring voor de FIOD zal betekenen. Ook de procedure met betrekking tot de invoer ware nader te verhelderen. Ingevoerde artikelen komen het eerst onder de aandacht van de douane, die de Waarborgdienst informeert. Dat zal ook in de toekomst zo gaan, zo zegt de memorie van antwoord. De afstand tussen betrokkenen wordt geografisch en functioneel vergroot door het wetsvoorstel. Deze leden vroegen de consequenties daarvan nog eens te verhelderen, en met name in te gaan op de vraag welke werkverschuivingen zullen optreden en de gevolgen daarvan.

6. De beantwoording van de vragen inzake de aansprakelijkheid en de garantstelling van een disfunctionerende geprivatiseerde instelling, gaf de leden van de P.v.d.A.-fractie aanleiding nader te vragen of het uit een oogpunt van een gedecentraliseerde overheidsverantwoordelijkheid

verantwoord is risico's te nemen inzake het disfunctioneren. De regering vindt het nemen van deze risico's omdat zij «niet groot geacht worden» blijkbaar te verantwoorden. Als het te zijner tijd misloopt moet dan de zaak verder onder ogen gezien worden, zo begrepen zij het antwoord. In het licht van de toetreding tot de conventie van Wenen, zou het in de toekomst kunnen gebeuren, dat de waarborg grotendeels wordt uitgevoerd in andere landen. Wat zou overigens de geprivatiseerde instelling ervan kunnen weerhouden feitelijke werkzaamheden over de grenzen uit te besteden? Acht de regering zo'n ontwikkeling mogelijk? Zonder dit als disfunctioneren te kwalificeren rijst de vraag, in hoeverre de regering denkt dat de continuïteit – dat wil zeggen het voorkomen van excessieve wachttijden door betrokkenen die diensten vragen – wordt verzekerd. Kan een inzicht worden geboden in de in het verleden of nu mogelijk voorkomende tijdsuren tussen aanvang van waarborg en de definitieve afhandeling daarvan? Is het ten behoeve van derden niet gewenst in de voorgestelde wetgeving terzake bepalingen op te nemen, dan wel anderszins de instelling terzake een verplichting op te leggen?

7. Terzake van de internationale aspecten vernamen de leden van de P.v.d.A.-fractie graag nader welke wereld verscholen gaat achter de constatering, dat het de EEG tot dusverre niet is gelukt om een harmonisatie te bewerkstelligen. Deze leden vroegen opnieuw of gegeven de gegroeide situatie in Nederland het voor de totstandkoming van de gemeenschappelijke markt niet beter zou zijn te streven naar één EEG-regime? Kan daarop worden ingegaan? Terzake van de Weense Conventie hadden deze leden behoefte aan een duidelijke intentie van de regering. Waarom niet nu de weg tot ratificatie ingeslagen, in plaats van dit als een voornemen voor de toekomst te bestempelen? Is hierover met de gegadigde gesproken en met welke resultaten? Indien daar niet over is gesproken, is de regering dan niet van mening, dat voor betrokkenen een hoogst onzekere situatie bij de start van de nieuwe instelling wordt geschapen?

De leden van de V.V.D.-fractie toonden zich verheugd te kunnen constateren, dat de regering bij nota van wijziging een verruiming van het waarborgsysteem met de zogenaamde 800-legering voor zilveren voorwerpen in het voorstel van wet heeft opgenomen.

8. Wat betreft de financiële aspecten van de privatisering verkregen de leden van de P.v.d.A.-fractie gaarne een onderbouwing van het geakkordeerde bedrag van f 300 000 voor de overdracht. Kunnen de taxatierapporten voor deze voorgenomen verkoop worden overgelegd? Ligt in dit overdrachtsbedrag in feite een startsubsidie voor de nieuwe instelling besloten?

Voorts vernamen deze leden gaarne in hoeverre de lasten van het Rijk in de toekomst door privatisering zullen stijgen. Allereerst is er de halve ambtenaar, die nu uit de waarborginstelling wordt betaald, maar straks ten laste van de algemene middelen komt. Vervolgens wordt het justitiële apparaat zwaarder belast. Hoe wordt in die belasting voorzien? Deze leden hadden toch goed begrepen, dat de werkzaamheden die de waarborg in het kader van de opsporing en strafbare feiten voor de overheid moet verrichten ten aanzien van door Justitie ter keuring aangeboden voorwerpen, enz. geheel kosteloos worden verricht en als een soort indirecte kosten worden verhaald op de normale werkzaamheden, zodat zij niet zullen leiden tot een specifieke lastenverzwaring voor andere overheidsdiensten? Zij vroegen zich wel af of de instelling er geen belang bij zal hebben voor die kosten wel specifieke kostendragers te scheppen. Wat is terzake nader voorzien?

Tegen deze achtergrond vroegen deze leden een eenvoudige kostenbaten analyse van de voorgenomen privatisering over te leggen, waaruit

ook blijkt welke additionele kosten voor de overheid ontstaan na de privatisering zoals voorgesteld. Hun eerder geuite twijfels terzake waren door de memorie van antwoord niet weggenomen. Zij besloten dan ook met de regering te verzoeken duidelijk aan te tonen wat de voordelen van de voorgestelde nieuwe wetgeving zijn voor de betrokkenen in handel en industrie en voor de consument. Met name wilden zij ook terzake de wens uiten, dat niet aangesloten bij de FGZ niet anders zullen worden behandeld dan aangesloten leden. Hoe zal non-discriminatie worden afgedwongen?

Onder het voorbehoud, dat de regering tijdig op de vragen en opmerkingen in dit verslag zal antwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Joekes

De griffier van de commissie,
Witteveen